

ÅRSMELDING 2018

MOBBEOMBUDET I NORDLAND

Dina 5A

Tegnet av Dina Olsen Alvær, 11 år.

Innhold

Organisering.....	3
Elev- lærling- og mobbeombudene i Norge.....	4
Tall og statistikk for 2018.....	5
Erfaringer i 2018:.....	11
Anbefalinger	12
Sånn jobber mobbeombudet.....	14
Arbeid på systemnivå	16
Er det behov for et mobbeombud i Nordland fylke?.....	19
Hvordan kan man redusere mobbingen betraktelig i barnehager og skoler i Nordland?	20
Ombudsrollen i Nordland fylkeskommune og veien videre.....	21

Lasse Knutsen

Mobbeombud

E-post: mobbeombudet@nfk.no

Tlf: 75650486/91124236

Første året i mobbeombudsjobben har vært en reise med bratt læringskurve. Det

har vært mange sterke historier om sårbare barn og unge som ikke mestrer hverdagen sin på grunn av mobbing og krenkelser. Frem til 1. august 2018 hadde undertegnede tittel elev-, lærling- og mobbeombud i Nordland. Denne stillingen ble delt i to fra 1. august, og undertegnede har siden da vært mobbeombud i Nordland.

Nordland fylkeskommune har i over 20 år hatt et elev- og lærlingombud, og i juni 2017 ble det bestemt av fylkestinget at tittelen skulle endres til elev-, lærling og mobbeombud. Dette var et direkte resultat av at endringer i opplæringsloven ga elevene større rettigheter i mobbesaker og skolene større forpliktelser.

Utdanningsdirektoratet sendte et brev til Nordland fylkeskommune datert 2. januar 2018 «Invitasjon til fylkesvise mobbeombud». Invitasjonen la opp til en statlig medfinansiering og en fylkeskommunal forpliktelse om å ivareta et nasjonalt mandat (se side 2).

Tidligere har vi i Nordland hatt et mobbeombud i forsøksordning fra 2014-2016, men ikke med samme mandat som undertegnede har nå. Fra forsøksordninga var det blant annet et fokus å påse at de videregående skolene i Nordland har et kvalitetssystem som sikrer elevenes rett til et godt psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Vi har alle et ansvar for å påse at mobbing ikke skal finne sted i samfunnet. Jeg vil

derfor utfordre DEG til litt å kjenne på det ansvaret du har til å si stopp når du er vitne til mobbing og krenkelser.

God lesning!

Bodø, februar 2019

Lasse Knutsen

Mobbeombud i Nordland

Nasjonalt mandat

Mobbeombudet skal støtte og veilede barn, elever og foreldre slik at disse får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i barnehage og grunnskole.

Mobbeombudet skal i samarbeid med elev- og lærlingeombudet i sitt fylke, bidra til at elever og lærlinger får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i videregående opplæring.

Oppgaver

- Støtte og veilede barn, elever og foreldre i saker om psykososialt miljø
- Jobbe forebyggende med informasjon og opplæring til barn, elever og foreldre
- Skape dialog og bidra til god tverrfaglig oppfølging etter at saker er håndtert
- Bidra til dokumentasjon og erfaringsdeling i fylket og nasjonalt
- Støtte elev- og lærlingombudet i arbeid med psykososialt miljø

seg til barnehageloven og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Det er viktig å kombinere arbeidet med henvendelser fra enkeltpersoner med forebyggende arbeid. Dette for å spre kunnskap, kompetanse og holdninger til ei bedre håndtering av mobbing ved skoler og barnehager i Nordland. Sterke møter og samtaler med barn og unge som har blitt utsatt for mobbing gir motivasjon for ombudets fokus og forventninger til barnehagepersonell og skolepersonell. Årsmeldinga viser funn og statistikk for året 2018. Videre vil ombudet gi råd og anbefalinger for veien videre i arbeidet mot å stoppe mobbingen i Nordland fylke.

Dina 5A

Mobbeombudet jobber med utgangspunkt i Opplæringslovens kap. 9A som beskriver elevens rett til et trygt og godt skolemiljø. I tillegg må mobbeombudet også forholde

Utdrag fra Opplæringslovens kap.9A:

§ 9 A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med ... - og gripe inn om mogleg...

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø ...

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak ...

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak.

§ 9 A-5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

§ 9 A-8 Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

Fylkesordfører Sonja Alice Steen flankert av mobbeombud Lasse Knutsen og elev- og lærlingombud Espen Edvardsen (NFK)

Slik vil Ungdommens fylkesting at mobbeombudet skal være:

Organisering

Mobbeombudet har siden oppstart 1. august vært lokalisert på fylkeshuset i medvirkningspolitisk sekretariat sammen med øvrige organer som er underlagt fylkestinget. Disse er:

- Nordland fylkes eldreråd

- Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Nordland
- Ungdommens fylkesting/fylkesråd
- Elev- og lærlingombudet i Nordland

Ombudet er tilfreds med organiseringen.

Organisering og beliggenhet synliggjør på en god måte for samfunnet at ombudets uavhengige grunnlag er ivaretatt, jfr. mandatet.

Ombudet er fylkestingets ombud for barnehager, grunnskoler og videregående skoler i Nordland. Målgruppen er barn i barnehage og elever i skoler i Nordland.

Daglige sparringspartnere er tidligere omtalte medvirkningspolitisk sekretariat. Aller mest med elev- og lærlingombudet, da vårt mandat har mye av det samme fokus, og at vi kan diskutere saker på både generelt og individuelt grunnlag. Samarbeidet er beskrevet i egen modell (vedlegg 1).

Medvirkningspolitisk sekretariat har tilhold i 4. etasje på fylkeshuset. I samme fløy sitter fylkesordfører, tre ansatte ved fylkesordførers kontor samt politiske gruppeledere. Det er kort vei til både uformell og formell prat, samtidig som uavhengigheten oppleves som meget godt ivaretatt.

Elev- lærling- og mobbeombudene i Norge

Alle elev-, lærling- og mobbeombud i Norge deltar i et felles nettverk, som både møtes fysisk og holder kontakt via mail og sosiale medier. Nettverket er for alle fylkeskommunale ombud som ivaretar rettigheter og interesser til barn, ungdom, elever og lærlinger i Norge.

Ombudet er på ca. fire fysiske samlinger pr. år, forskjellige steder i landet. Arrangører er ombud i det fylket samlingen avholdes, hvor hvert fylke arrangerer etter tur. Nordland arrangerte i april 2017. Tilbakemeldingene fra de som besøkte Nordland har vært udelt positive.

Udir har gitt midler til skolering rundt mobbeproblematikken for alle ombud, med Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger som arrangør. Dette vil innebære 5 samlinger i 2019 og 2020. Ombudet vurderer deltakelse, men ser utfordringer i budsjettet, da det ikke er tatt høyde for slike kostnader. Merkostnaden vil bli ca 50 000,- fordelt på 2019 og 2020.

ombudssamlingene har høy relevans i forhold til hvilke utfordringer man møter som ombud. Å ha et fora hvor man kan dele erfaringer og tolkninger av både

ELEV- LÆRLING OG MOBBEOMBUDENE I NORGE
saker og rollen som ombud, ansees som
Elev- lærling- og mobbeombudene i Norge på samling i Tønsberg i november 2018

meget verdifullt for å kunne gjøre en tilfredsstillende utøvelse av rollen.

Saker til samlingene meldes inn før hver samling av oss ombud. Et arbeidsutvalg samler trådene, og setter sammen innholdet i samlingen, inviterer foredragsholdere m.m.

Ombudet anser det daglige arbeidet rundt skoler og lærlinger i fylket som førsteprioritet, og vil ikke ofre dette til fordel for ombudssamlinger. Men i det lange løp virker det å ha god verdi for tjenesten man tilbyr.

Egenutvikling, og en nødvendig oppsøkende virksomhet for å holde ombudstjenesten kjent for brukerne, prioriteres i henhold til arbeidsoppgaver og

økonomi. De mest nødvendige sakene kommer følgelig først.

Tall og statistikk for 2018

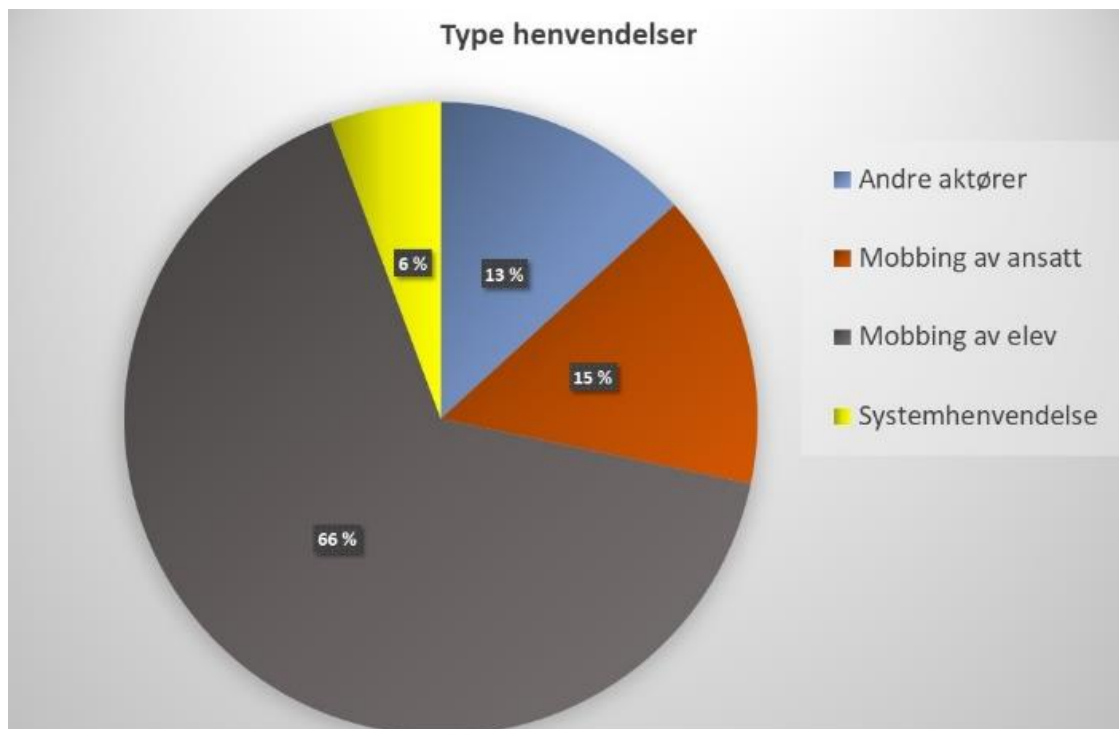
I denne delen presenteres noen tall fra arbeidet til mobbeombudet året 2018. Grafene viser hvilke typer henvendelser, henvendelser delt på nivå, hvilken type mobbing og henvendelser fordelt på regioner i Nordland. På grafen «Type mobbing» får vi innblikk i hva slags type mobbing/problematikk henvendelsene gjelder.

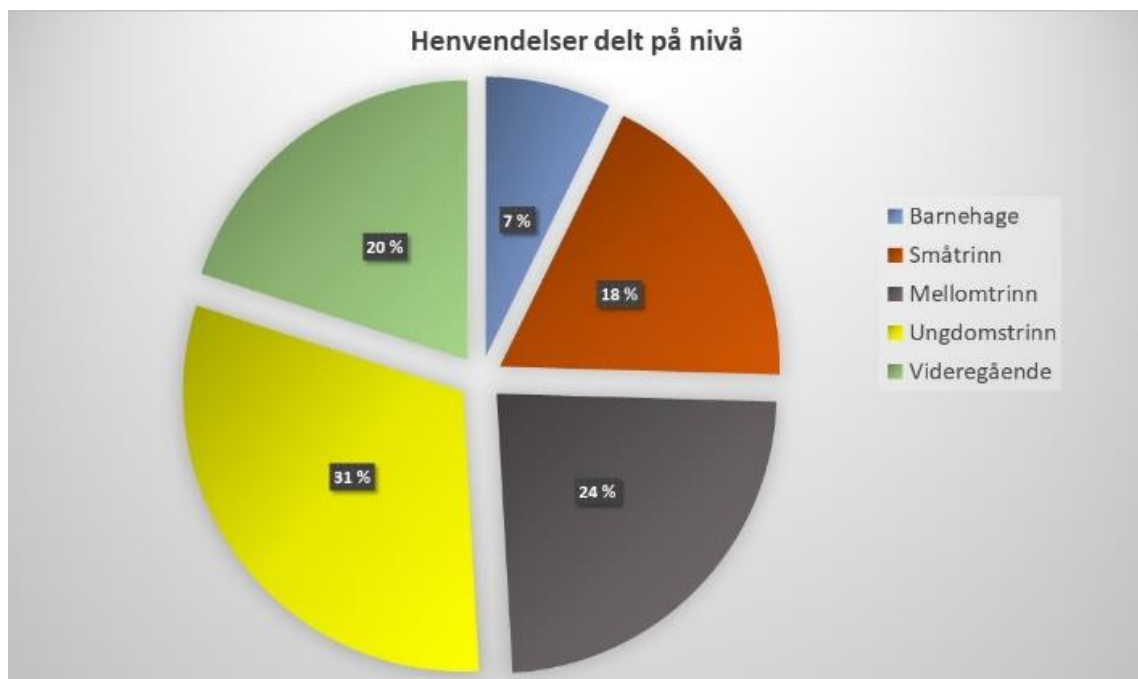
Til sammen fikk mobbeombudet 124 henvendelser. 57 av disse var henvendelser der skoler, profesjoner og barnehager ønsket kompetanseheving på blant annet §9A i opplæringsloven. Videre fikk mobbeombudet henvendelser om å presentere funksjonen mobbeombudet og snakke om ansvaret til skoler og barnehager, mobbing generelt på forelesninger, fagdager, planleggingsdager, ombudssamlinger, folkehelsesamlinger, rektorsamlinger,

regionssamlinger hos både KS og Fylkesmannen, møte med ungdomsråd, elevtjeneste, elevrådskontakter, læringsmiljøsenteret, FAU, folkehelsekoordinatorer, PPT osv.

I alt hadde mobbeombudet 67 henvendelser om mobbesaker. De fleste av disse er kompliserte mobbesaker som har pågått over tid. Dette er gode tall for oppstartsåret til mobbeombudet, sett i forhold til oppstartsår til andre mobbeombud i andre fylker.

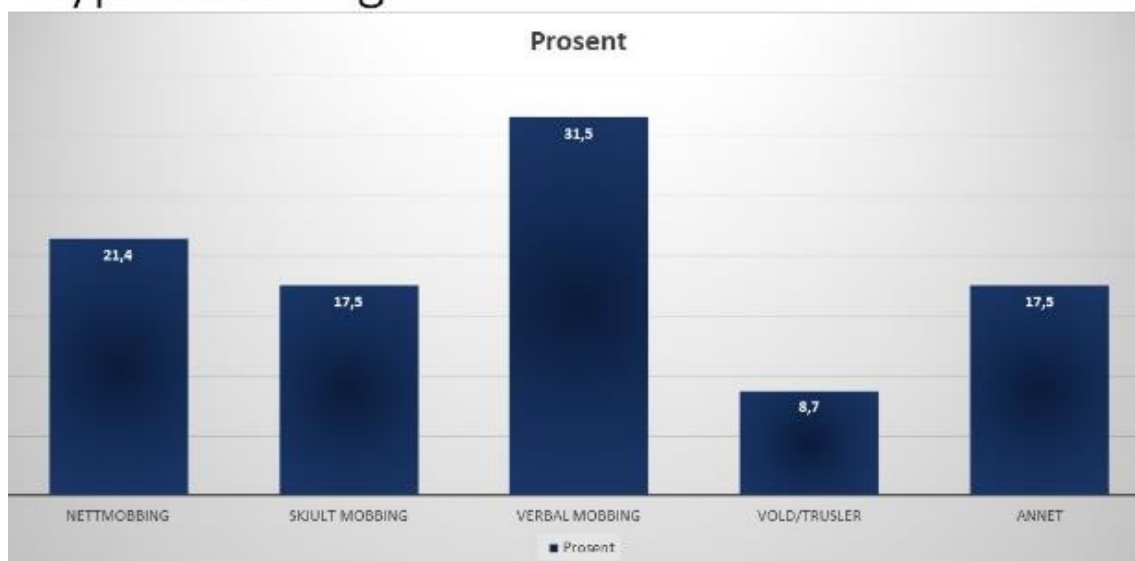

Mobbing av elever er kategorien som skiller seg klart ut. Denne kategorien er på 67 prosent, noe som ikke står i forhold til tall fra elevundersøkelsen. Det er samtidig kanskje mer bekymring knyttet til at hele 15 prosent av de sakene mobbeombudet har fått er om ansatte som mobber elever. Det har nok en sammenheng med at mobbeombudet får de vanskeligste henvendelsene – og gjerne de som har pågått over tid. I kategorien andre aktører er det stort sett skoleledere som ønsker veiledning i hvordan de skal håndtere en mobbesak.

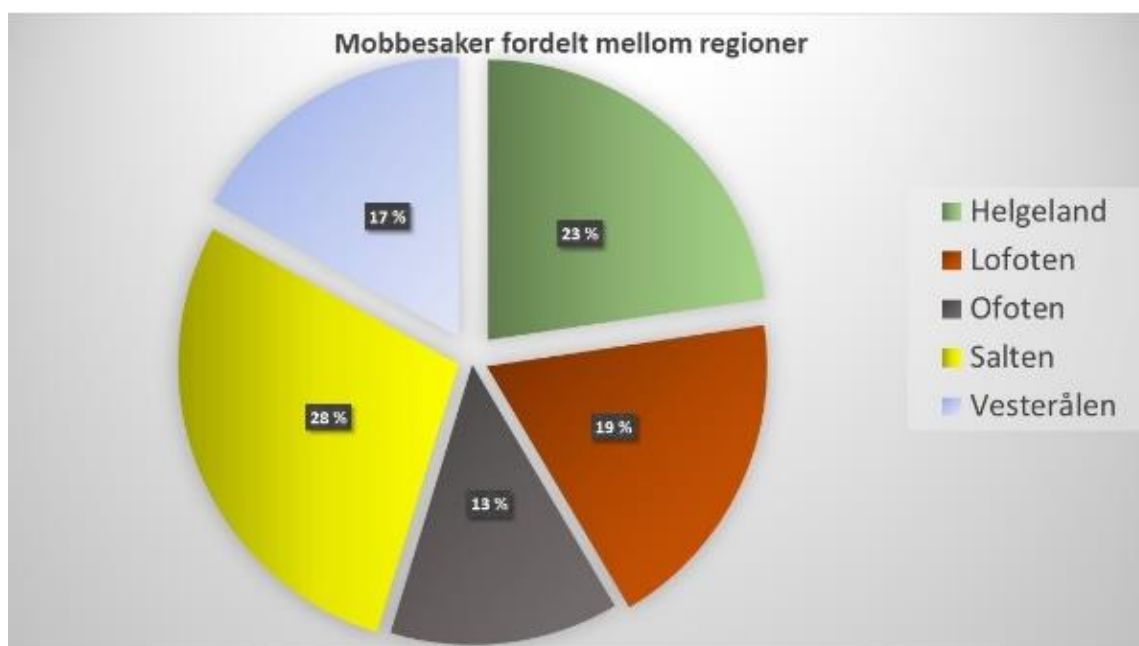

Henvendelser delt på nivå viser at videregående opplæring innehar 20 prosent av alle henvendelsene mobbeombudet får. Dette er et nokså høyt prosentvis tall, sett i forhold til elevundersøkelsen. Forklaringen på dette kan ligge i at Nordland fylkeskommune har hatt ombud i over 20 år og denne funksjonen er dermed bedre kjent for videregående opplæring, enn den er for grunnskole og barnehage. Etter hvert som mobbeombudet blir en mer kjent funksjon i Nordland vil nok dette tallet synke og grunnskoletall øke, noe som også elevundersøkelsen bekrefter. Det er verdt å merke seg at det er få saker som kommer fra barnehagene. Dette er nok først og fremst på grunn av at ombudsfunksjonen ikke er godt nok kjent for dette nivået.

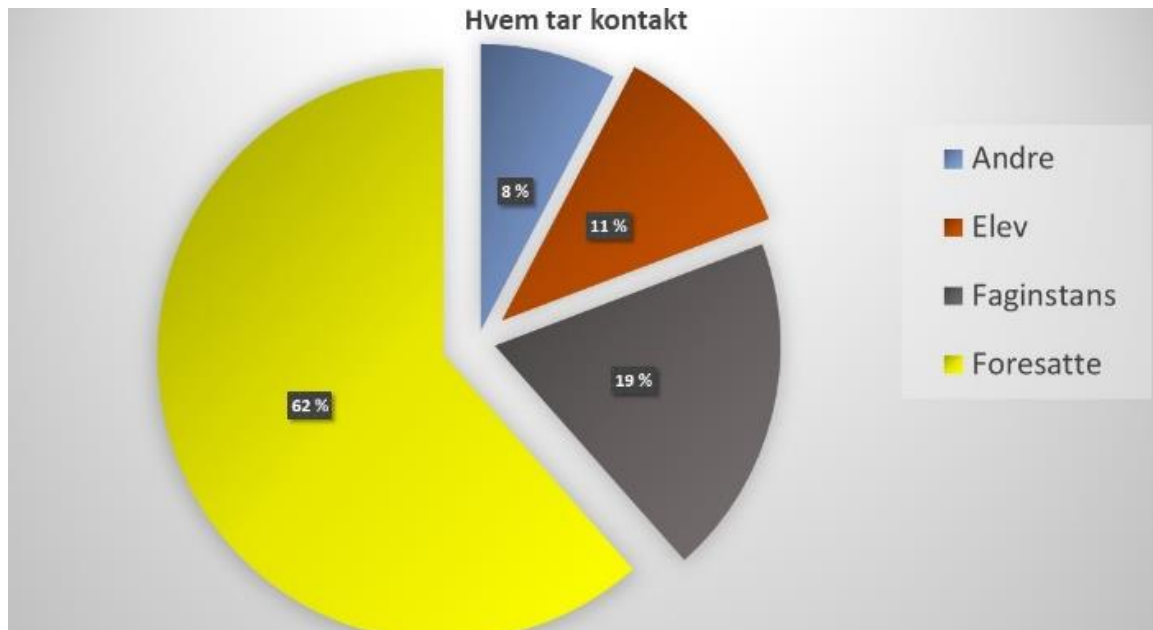
Type mobbing

Jeg har valgt å dele kategorien «type mobbing» inn i nettmobbing, skjult mobbing, verbal mobbing, vold/trusler og annet. Mobbing er sammensatt og komplekst, og mobbesaker kan ikke entydig plasseres i enkeltkategorier. I enkelte mobbesaker er det nok flere typer mobbing som kan ramme den som blir utsatt. I kategorien «annet» kan det for eksempel ligge henvendelser med en problematikk i et læringsmiljø.

På grunn av små kommuner med få skoler, har jeg valgt å gruppere mobbesaker i regioner. Dette for å ivareta taushetsplikten i mobbesaker som har pågått over lang tid i et lite samfunn. Saltenregionen har flest mobbesaker, noe som kan forklares med at denne regionen har høyest folketall og har hatt størst mediedekning om mobbeombudet. Videre følger de andre regionene med noenlunde like tall i antall henvendelser.

Det er i hovedsak foresatte som kontakter mobbeombudet. Dette er først og fremst på grunn av at en elev som blir utsatt for mobbing ofte ikke har kraft nok selv til å ta tak i sin egen mobbesak mens den pågår. Det er verdt å merke seg at de elevene som har tatt kontakt med mobbeombudet ikke tar kontakt på egne vegne, men på vegne av medelever som blir utsatt for mobbing og krenkelser. I kategorien «andre» ligger blant annet generelle henvendelser fra fylkesmannen i Nordland. I kategorien «faginstans» ligger stort sett veiledning av rektorer i mobbesaker.

Erfaringer i 2018:

1. Mobbeombudet er blitt godt tatt imot av foreldre og elever

Mobbeombudet har opplevd gode tilbakemeldinger fra elever og foreldre som har vært i kontakt. Det gis tilbake-melding på at det er godt og trygt å ha en uavhengig, nøytral ressursperson som gir råd, men som også kan bidra med konkrete råd og tips i arbeidet for å bedre hverdagen til den det gjelder.

2. Skolenes kvalitet på håndtering av mobbesaker

Av meldte saker til mobbeombudet sier erfaringene at det dessverre ofte er varierende kvalitet i skolens håndtering av mobbesaker. Det bør gjøres en større innsats på skolene i Nordland på å øke kunnskap og ferdigheter i arbeidet med avdekking, håndtering og oppfølging av mobbesaker. Viktige spørsmål skolene må stille:

- Vet vi hva mobbing er (jobbe med definisjon og begreper knyttet til mobbing)?
- Vet vi hvordan vi skal avdekke mobbing og gjør vi det?
- Vet vi hvordan vi skal stoppe mobbing og gjør vi det?

- Vet vi hvordan vi skal følge opp både de som er blitt mobbet og de som mobber og gjør vi det?

Når saker er håndtert må skolen i evalueringen stille to spørsmål både til de involverte og se seg selv før de kan si seg fornøyd med håndteringen:

- Har situasjonen for de involverte elevene blitt tilfredsstillende?
- Er de involverte og skolen trygge på at bedringen er varig?

3. Varierende kvalitet både på tiltakene som iverksettes og på oppfølging av tiltakene

Erfaringen i 2018 tilsier at det ikke har vært nok god kvalitet på tiltakene som iverksettes og oppfølging av disse fra skolene. Tiltakene skolene setter inn blir fort for generelle og utydelige. Det finnes også eksempler på at mobbeombudet er et tiltak i en aktivitetsplan. Spesielt foreldre blir da usikre på om tiltakene vil fungere. I tillegg blir det ofte et for stort sprik mellom hvordan tiltakene er beskrevet på papir og hvordan det gjennomføres i praksis.

4. Mobbeombudet er blitt godt tatt imot på skolene

Mobbeombudet opplever å bli godt tatt imot på skolene i Nordland. De fleste skolene gir klart uttrykk for at de ønsker samarbeid og støtte til å gjøre en enda bedre jobb.

Foto: David Pennington unsplash.com

Anbefalinger

Anbefaling 1

Sett arbeidet med skolemiljø, klasseledelse og sosial kompetanse øverst på lista over innsatsområder

Den enkelte skoleeier/skoleleder bør i enda større grad sikre at alle som jobber i skolen har kunnskap om forebygging og håndtering av mobbeproblematikk. Ombudet er også helt tydelig på at det i større grad må fokuseres på handlingskompetanse slik at elevene opplever de voksne som kompetente på dette feltet. Det må lages felles rutiner og standarder for de voksnes arbeid på de ulike arenaene i skolen som f.eks. skolegården, garderobe / gang og klasserom. NB! Skoleledelsen må følge opp at rutiner og standarder følges i praksis i de voksnes møte med elevene.

Anbefaling 2

Skoleeier anbefales å etablere innsats- og beredskapsteam

Ombudet ser at skolene ofte ikke har nødvendig kunnskap og kompetanse for å håndtere utfordrende skolemiljøsaker. Det vil da være en god støtte å ha

ressurspersoner i nærområdet som gjennom kartlegging, veiledning, modellering etc. kan hjelpe skolen til å håndtere utfordringer på en god og profesjonell måte. Organisering av slike team må vurderes ut fra lokale forutsetninger. I mindre kommuner kan man f.eks prøve å få til samarbeid på tvers av kommunegrensene.

Anbefaling 3

Involvere elevene i arbeidet med å skape et godt og trygt skolemiljø

Elevmedvirkning er viktig for at elevene skal føle eierskap og mening med det systemet de møter i skolen. Drift av inkluder-ende aktiviteter, utforming av regler og evaluering av ulike tiltak bør i større grad involvere elevene.

Anbefaling 4

Mobbeombudet anbefaler at skolene legger vekt på å skape god dialog med hjemmene

Enkle tips her er å ha klare rutiner for møteledelse, referatskriving, skolemiljø som tema på alle foreldremøter, legge opp til foreldremøter preget av dialog og løsningsorientering. I ombudets møte med foreldre rundt i Nordland fylke sier samtlige at deres barns trygghet og trivsel kommer

foran alt annet. Dette må også prege skolens fokus på skole-/hjemmsamarbeidet.

Anbefaling 5

Større fokus og innsats i barnehagene på tema mobbing og krenkelse.

- Voksne bagatelliserer ofte litt for fort når små barn formidler sine historier, sier professor Ingrid Lund. Vi trenger økt kunnskap i barnehagene om hvordan mobbingen ser ut. Mobbing i barnehagen ser ofte annerledes ut og man får ikke nødvendigvis øye på den ved første øyekast. Vi trenger kunnskap om barns kognitive, sosiale og emosjonelle utvikling og de prosesser som fører til at mobbing kan skje. I tillegg må det være et fokus på handlinger som viser at voksne er de som har ansvaret for å fremme alle barns trivsel, livsglede og mestring og hjelp til å mestre motgang og håndtere de utfordringene som kommer. Barn kjenner og merker når gode holdninger og kunnskap formidles gjennom kjærlige og bevisste handlinger.

Foto: Daiga Ellaby

Sånn jobber mobbeombudet

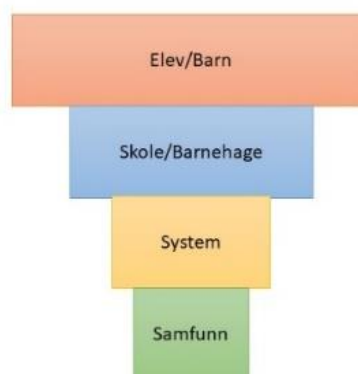
Mobbeombudet i Nordland

Lavterskel for elever

Veiledning/sparringspartner
For ledere og lærere

Samordning av arbeid på systemnivå

Mobbing som samfunnsproblem –
Være aktiv i debatten

Det viktigste i mobbeombudets mandat er at funksjonen mobbeombud skal være et lavterskeltilbud til barn og unge som

opplever mobbing og krenkelser. I tillegg kan ombudet bidra til å løse mange av utfordringene som skolene har i

mobbesaker ved å være en ressurs for skoleledere og barnehageledere. Det kan være i mobbesaker som har pågått over tid, der man ønsker et «blikk utenfra» og der ombudet kan være behjelpelig med å finne gode tiltak til aktivitetsplan. Med 556 barnehager og skoler i Nordland, så sier det seg selv at mobbeombudet bør ha et fokus på systemnivå. Lansering av mobbknappen i videregående opplæring og mobbeforebyggende samarbeid i Nordland er to eksempler på systemarbeid. I tillegg er det av betydning å delta i samfunnsdebatten som omhandler mobbing. Synlighet i media fører til økt interesse og kjennskap til mobbeombudets funksjon.

Som mobbeombud får jeg en del henvendelser som først og fremst handler om mobbing, men også noen om krenkelser. Det er viktig å ha sjekklister/rutine før jeg går inn i en sak. For eksempel skal alltid en skole få muligheten til å gjøre noe med en innmeldt mobbesak, før mobbeombudet blir koblet på. Når jeg har fått en henvendelse gjøres følgende:

1. Orientering om regelverket knyttet til §9A og retten til et trygt skolemiljø, og skolens aktivitetsplikt. I tillegg også retten til å klage saken til Fylkesmannen hvis skolen ikke har gjort det den skal.
- Mobbeombudet finner ut hva skolen har gjort
 - Er det laget en aktivitetsplan med tiltak?
 - Er tiltakene evaluert?
 - Er det etablert et samarbeid mellom skole og hjem?
2. Hvis skolen ikke har laget aktivitetsplan rådes foreldrene til å ta kontakt med Fylkesmannen. Fylkesmannen har myndighet til å pålegge skolen tiltak.
3. Ombudet kan så bidra inn mot skolen for å hjelpe eleven og foreldrene i dialogen med skolen.
4. Om mulig og ønskelig kan også ombudet ha samtale med eleven, men ombudet skal først og fremst styrke prosessen og tiltakene som skal bedre elevens situasjon.
5. Ombudet kan også være en bidragsyter til at bedre tiltak utarbeides og at sakens alvor belyses på en bedre måte.
6. Ofte handler ombudsrollen om å få en brutt tillit/dialog/kommunikasjon

mellom skole og hjem tilbake i et konstruktivt spor.

7. Ofte trenger skolen hjelp til å sortere utfordringer og tiltak slik at barnet plasseres tilbake i sentrum.

Arbeid med elever handler om å sikre at elevene har kjennskap til Opplæringslovens kap. 9A og retten til et trygt og godt skolemiljø. Elevene skal ha forståelse for mobbeombudets rolle/funksjon og hvordan ombudet kan hjelpe til når noe ikke er greit. De skal også få innsikt i hva de kan forvente av de voksne som jobber i skolen. Målet er også å skape større forståelse for at de som elever også har ansvar når medelever ikke har det greit og opplever mobbing.

Arbeid med foreldre går ut på å sikre at foreldrene har kjennskap til Opplæringslovens kap. 9A, hva elevene har krav på og hva de kan/skal gjøre hvis de opplever at noe ikke er greit. Målet med arbeidet er også å skape refleksjon rundt foreldrerollen og deres ansvar i forhold til å bidra til et godt skolemiljø og forebygging av mobbing. Etter slike møter og informasjon skal foreldrene kjenne til mobbeombudets rolle/funksjon.

Arbeid med ansatte og ledere i skolene skal bidra til økt kunnskap og handlingskompetanse når det gjelder forebygging, avdekking og håndtering av mobbing. Skape refleksjon rundt begrepet

nulltoleranse og den ansattes rolle i møtet med elever som ikke har det greit på skolen. Skape kunnskap om og forståelse for mobbeombudets rolle/ funksjon.

Foto: Pan Xiaozhen – unsplash.com

Arbeid på systemnivå

Med 556 barnehager og skoler liggende under mandatet til mobbeombudet, så sier det seg selv at det må være et fokus på å jobbe på systemnivå. Lansering av mobbknappen i videregående opplæring 15. mars var et av de konkrete eksemplene på systemtiltak fra mobbeombudet. Denne lanseringen skapte interesse fra Kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner som besøkte Nordland 10. september for å få mer informasjon om dette varslingstiltaket.

Hva er mobbknapp og hvordan fungerer den?

Mobbknapp er en elektronisk varslingskanal for elever, foreldre og foresatte. Mobbknappen ligger som regel på forsiden av hjemmesiden på hver enkelt skole. Trykker man på knappen kommer man til elektronisk skjema for å varsle om mobbing mellom elever, mobbing fra lærer eller gi bekymringsmelding om læringsmiljøet i

klassen. Varselet sendes rektor ved den aktuelle skolen. Skolen skal undersøke varselet og dette skal ende i et skriftlig vedtak, som enten sier noe om hva som skal gjøres for å rette opp i forholdet eller det skal si at det ikke har skjedd mobbing eller krenkelse.

Hvorfor skal skolene ta i bruk en mobbknapp?

Endring i opplæringsloven §9A gjør at skolene har et større ansvar i forhold til mobbing og krenkelser. Hensikten med mobbknapp er at elevene som opplever krenkelser skal kunne melde ifra på en enkel måte. Mobbeombudet har tatt kontakt med enkelte skoler på grunnskolenivå i Bodø kommune som har hatt mobbknapp. Erfaringene som har blitt gjort, er at knappen gir skolene mulighet for å raskt komme i gang med oppfølgingen. For mange elever kan mobbknappen være et bedre alternativ enn å ta kontakt med ansatte på skolen. Det er en mindre sperre for dem å sende inn et skjema fra mobbknappen, enn å ta initiativ til en samtale med en lærer eller andre ansatte, da for mange elever er avhengig av å ha en relasjon med disse. Det vil fortsatt være noen som tar kontakt med skolen på mail eller gjennom telefon. Derfor må man se på knappen som et supplement til det å ta kontakt med skolen gjennom mail og telefon. Ved opprettelsen av en eventuell mobbknapp på skolens hjemmeside, vil det bli nødvendig å gi informasjon til både elever og foresatte.

Mobbeforebyggende samarbeid i Nordland

Høsten 2018 inviterte mobbeombudet ulike organisasjoner og sammenslutninger til å delta på et mobbeforebyggende samarbeid i Nordland. Resultatet var at første møtet ble avholdt 12. oktober 2018. Nedenfor finner du en oversikt over hvem som deltar i samarbeidet:

Formål: få til et samarbeid om å skape og videreutvikle en gjennomgående mobbeforebyggende innsats fra barnehagenivå til og med Universitets- og høgskolenivå i Nordland.

Nordlandsamfunnet er avhengig av at det bygges opp under barn, unges og voksnes psykiske helse. Det betinger at vi har et repertoar av metoder og tiltak som ansvarlig gjør de ulike fasene i livsløpet når det gjelder mobbing. Initiativet ble tatt på grunn av at mobbeombudet så viktigheten av å arbeide med en felles Nordland strategi på dette området.

I det første møtet ble deltakerne enige om at tiltakene i en intensjonsavtale må være konkrete og målrettet fra barnehagenivå opp til universitets- og høgskolenivå. Partene i intensjonsavtalen forplikter seg til i felleskap å samarbeide om å skape og videreutvikle et Nordland der mobbing skal være fraværende. Det handler om at mobbing ikke skjer på en isolert arena, vi er mange som må ta ansvar for det som skjer utenfor skolene også. Det er viktig at vi får flere til å ta et samfunnsansvar når det gjelder mobbing og krenkelser. Det forventes at ferdig intensjonsavtale signeres i løpet av våren 2019.

Arbeidsgruppa i mobbeforebyggende samarbeid. Foto: Trond Erlend Willassen NFK

Er det behov for et mobbeombud i Nordland fylke?

Først og fremst vil undertegnede påpeke at målet er å gjøre seg selv arbeidsledig som mobbeombud. Rett og slett at det på sikt ikke skal være behov for at vi i Nordland trenger et mobbeombud. Hvor langt unna er vi det målet nå?

Det har vært en stor interesse i 2018 til å få mobbeombudet til å delta på ulike konferanser, fagdager, planleggingsdager osv. Mobbing er komplisert og all forskning tilsier at det må være et kontinuerlig fokus på mobbing og krenkelser både i barnehagen og i skolene.

Mobbeombudet er godt inne i sentrale nettverk for å formidle kunnskap om håndtering og ansvar knyttet til mobbing og krenkelser. I tillegg ser undertegnede et stort behov for et mobbeombud i og med at det er så pass mange enkeltindivider som tar kontakt med ombudet. Disse alle har til felles at dem ikke blir tatt på alvor av skolen.

Nå har alle fylkene fått på plass egne mobbeombud. Det har er en nasjonal satsning på mobbeombudsfunksjonen i og med at Utdanningsdirektoratet er inne med en medfinansiering på disse stillingene. Evaluering av fylkesvise mobbeombud er også i gang. Resultatene her gir vil være avgjørende for veien videre. I tillegg kreves det langsiktig fokus for at

mobbeombudsrollen blir forstått og verdsatt. Jeg vil oppfordre til at politikerne i Nordland ser verdien av de to ombudsstillingene sett i lys av både henvendelser og aktiviteter som er gjort i 2018. I ombudsstillinger er det viktig med kontinuitet og ikke usikkerhet om stillingen skal videreføres eller ikke.

Hvordan kan man redusere mobbingen betraktelig i barnehager og skoler i Nordland?

I løpet av 2018 har mobbeombudet gjort seg noen erfaringer som gir en større forståelse av hva man bør legge vekt på i kampen mot mobbing og krenkelser. Å endre en ukultur er på ingen måte en «quick fix» i barnehager og skoler i Nordland. Derfor har jeg utarbeidet fire punkter som jeg mener er gode retningslinjer når man skal få bort mobbing og krenkelser i barnehager og skoler. Forskning som er gjort på dette området støtter de erfaringene mobbeombudet har hatt.

- 1. Ledelse ved skolene som bygger kapasitet, som setter krav og ikke minst bygger kultur som er inkluderende.**
- 2. Lærere som har grundig kompetanse i kartlegging, klasseledelse og inkluderende undervisningsmetoder**
- 3. Barnehageansatte som får mulighet til å bygge en barnehagekultur med fokus på holdninger, kunnskap og handlinger.**
- 4. Et lag rundt skolen – beredskapsteam (tverrfaglig med ppt) som er grundig skolert og kan støtte skolen når det trengs.**

Hva kjennetegner et godt læringsmiljø?

- God ledelse og kultur for læring
- Lærerens evne til å lede klasser og undervisningsløp
- Positive relasjoner mellom elev og lærer
- Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene
- Godt samarbeid mellom skole og hjem

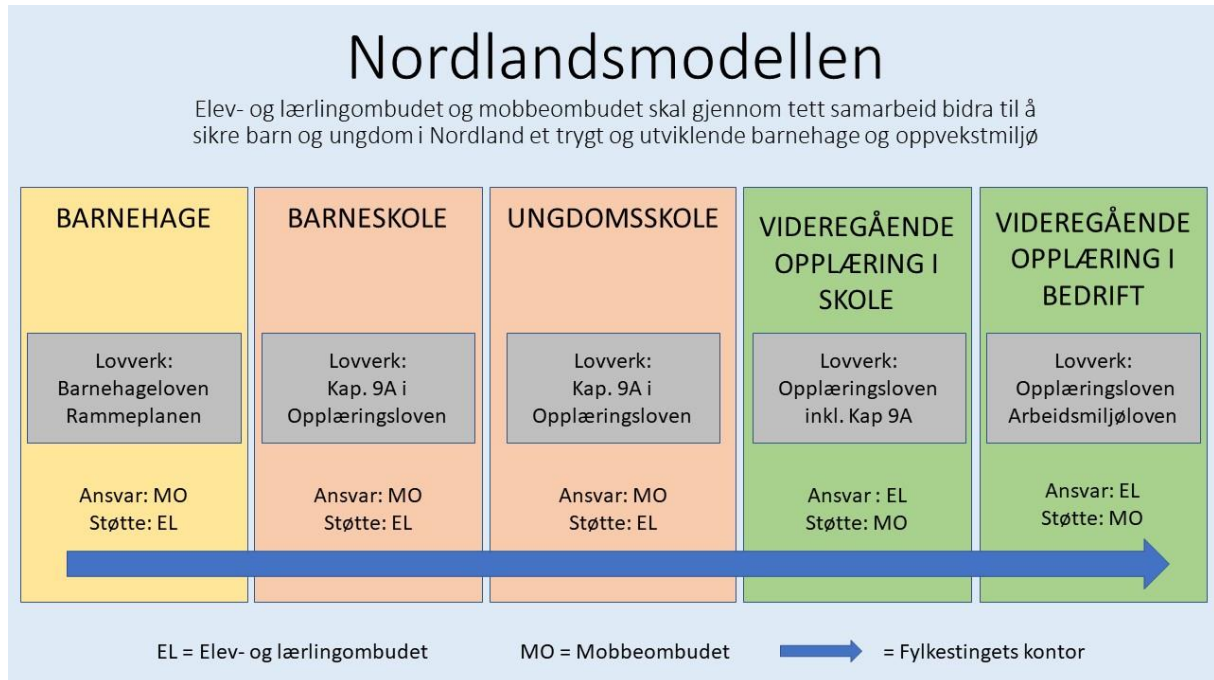
Vedlegg 1

Ombudsrollen i Nordland fylkeskommune og veien videre

Elev- og lærlingombudet og mobbeombudet har taushetsplikt og er opptatt av informert samtykke for å gå videre med en henvendelse. Ombudene ønsker å være tilgjengelig, og å besøke steder uten at det nødvendigvis trenger å handle om enkeltsaker. Dette henger sammen med prinsippet om bærekraftige relasjoner og muligheter for å bli bedre kjent med barn, elever og lærlingers hverdager. Ombudene setter pris på å inviteres i ulike fora fra barnehager, skoler, bedrifter og opplæringskontor.

Som elev- og lærlingombud og mobbeombud i Nordland ønsker vi å være konkrete bidragsyttere i arbeidet for det enkelte barn/elev/lærling. Vi holder et sterkt fokus på å ha høy kompetanse og kjennskap til lover og regelverk slik at vi kan fylle våre roller som uavhengige ressursperson på en best mulig måte.

Vi jobber fortløpende med prosjektideer som kan bli felles for alle ombud i Norge. Dette kan forsterke effekten av ombudsarbeidet, og gjøre at vi i Norge i større grad jobber mot et felles mål som skal ivareta barn og unge.

Gjennom Nordlandsmodellen har vi laget en struktur som gir ombudsrollen større tyngde og bedre bærekraft i møte med de ulike utfordringene som oppstår. Nå dekker vi hele oppvekstområdet for barn og ungdom i Nordland fylke. Fylkestingets kontor har en støttefunksjon inn i ombudsarbeidet. Dette dreier seg om merkantil støtte, det å bistå i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av arrangement, møter e.a. som ombudene inviterer til. I tillegg å ta imot henvendelser etter behov og registrer disse.

WWW.NFK.NO